

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Нұр-Сұлтан қаласының Бірлескен мұражайлар дирекциясы» МКҚК-ның 2021 жылға арналған сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау

Кіріспе

Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңнамасына сәйкес, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі агенттігі төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес, «Нұр-Сұлтан қаласының Бірлескен мұражайлар дирекциясы» МКҚК басшысының 2021 жылғы 31 наурыздағы № 33ө бұйрығымен кәсіпорындағы 2021 жылғы 01 қаңтардан бастап 2021 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі аралықта сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін жұмыс тобы құрылды.

Жұмыс тобы келесі құрамда бекітілді:

Жұмыс тобының жетекшісі: М. Оралов – директордың орынбасары,

Жұмыс тобының мүшелері: Н. Айт – директордың орынбасары, С. Тергембаев – директордың орынбасары, С. Темірханова – қаржы-шаруашылық бөлімінің бас есепшісі, М. Жунусова – бас экономист, С.Макишева – мемлекеттік сатып алу және заң қызметі басқармасының басшысы, Г. Қалиева – кадр жұмысы бөлімінің меңгерушісі, Д. Саду – ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі, М. Өтеп – біліктілігі жоғары маман – заң кеңесшісі, К. Джаменкова – біліктілігі жоғары маман-есепші.

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі агенттігі төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығына сәйкес, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу Ережелеріне сәйкес Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Нұр-Сұлтан қаласының Бірлескен мұражайлар дирекциясында» (бұдан әрі – Дирекцияда) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.

Құқықтық актілер мен ішкі құжаттарды талдау

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдаудың жұмыс тобы кәсіпорын өз қызметінде басшылыққа алатын кодекстерді, заңдарды, нормативтік құқықтық актілерді, басқа да құқықтық актілерді қарастырды.

1. Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Нұр-Сұлтан қаласының Бірлескен мұражайлар дирекциясы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының 2021 жылғы 10 ақпандағы № 178/0 Жарғысы.

2. «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 01 наурыздағы № 413 Заңы - IV.

3. «Мәдениет туралы» Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 15 желтоқсандағы № 207 Заңы - III.

4. «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 4 желтоқсандағы № 434-V Заңы.

5. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ЗПҚ Заңы.

6. «Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 26 қазандағы № 288-VI ЗҚР Заңы.

7. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 29 қазандағы № 375-V Кәсіпкерлік кодексі.

8. «Азаматтық қызметшілерге, мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен ұсталатын ұйым қызметкерлеріне, қазыналық кәсіпорындардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеу жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 қаулысы.

9. Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 25 желтоқсандағы № 120-VI Салық кодексі.

10. Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы № 268-XIII «Азаматтық кодексі».

11. «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 16 мамырдағы № 202-V З ҚР Заңы.

Нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлықпен байланысты құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық нормалар анықталмаған.

Персоналды басқару, оның ішінде кадр айналымы.

1. 2022 жылға арналған штат саны 157,5 бірлікті құрайды.

2. Нақты саны – 153,5 (2022 жылдың 26 мамырындағы жағдайы).

3. 26 мамырдағы жағдай бойынша бос орындар: экскурсия жүргізушілер - 2, күзетші, б.ж.д маман - суретші - дизайнер.

4. Қызметкерлерді жұмыстан шығарудың себептері тараптардың келісімі бойынша және қызметкердің бастамасы бойынша. Теріс себептермен жұмыстан шығарылғандар жоқ.

5. 3 қызметкер тәртіптік жауапкершілікке тартылды.

6. Тартылған қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін тәртіптік жауапкершілік жоқ.

7. Жақын туыстары атқаратын лауазымға тікелей бағынатын бос лауазымдарды атқарған кезде жоқ.

8. Орташа жас – 45 жас. Қызметкерлердің негізгі тобы – 25 пен 70 жас аралығындағылар.

9. Жұмысқа қабылдаудың негізгі әдісі: әңгімелесу, түйіндеме беру.

10. Бос лауазымға орналасу туралы хабарландыру enbek.kz ресми сайтында орналастырылған.

11. Қазіргі уақытта Кәсіпорындарда кадрлардың ауысуы байқалады. Экскурсия жүргізушілері, мұражай бақылаушылары, б.ж.д. маман - суретші-

дизайнер (макеттер бойынша), күзетшілер, б.ж.д. маман суретші-калпына келтіруші. Оның басты себебі – жалақының төмендігі болып табылады.

Кәсіпорын өз қызметінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 «Азаматтық қызметшілерге, мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен ұсталатын ұйымдардың қызметкерлеріне, қазыналық кәсіпорындардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеу жүйесі туралы» қаулысын басшылыққа алады.

Қызметкерлердің бос лауазымдарына орналасу тәртібі кәсіпорын директорының бұйрығымен бекітіледі.

12. Бұйрықпен мүдделер қақтығысын шешу, мемлекеттік қызметтер көрсету, лицензиялау функцияларын орындау, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдау объектісін басқару қызметінен туындайтын басқа да мәселелер бойынша комплаенс қызметкерінің міндеттері директордың орынбасары Мейрамбай Әскербайұлы Ораловқа жүктелген.

Сыбайлас жемқорлық үшін тәртіптік жауапкершілікке ешкім тартылған жоқ.

Қызметкерлерді төменірек қызметке ауыстыру болған жоқ. Кадрларды басқару белгіленген талаптарға сәйкес келеді және тиісті деңгейде жүргізіледі.

Ақылы қызметтер

Ақылы қызмет көрсету мұражайларға келушілерге билеттерді сатуды, мұражай экспонаттарын сурет және бейне түсірілімге билеттерді сатуды, сонымен қатар экскурсияларды өткізуді білдіреді.

Елімізде төтенше жағдайдың енгізілуіне және карантин мерзімінің ұзартылуына байланысты (COVID-19) мұражайлар келушілерді аз мөлшерде қабылдап, карантиндік шараларды сақтай отырып, өз қызметін онлайн режимде жүзеге асырды.

Басқармалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қызметінің тиімділігі жұмыс процесі мен операцияларды автоматтандыру, компьютерлендіру, электрондық порталдар арқылы төлемдерді жүзеге асыру немесе автоматтандыру мүмкін болмаған бөлігінде ұжымның ұйымдастыру-басқару қызметіне қатысу арқылы қамтамасыз етіледі.

Әкімшілік сыбайлас жемқорлық фактілері туралы ауызша, жеке өтініш арқылы және жазбаша шағымдарды интернет-ресурс – дирекциялардың ресми сайты арқылы, сондай-ақ кәсіпорынның тұрақты түрде жүргізілетін әлеуметтік желілерінде күнделікті түрде жарияланып, жанартылып отырады.

Дирекция қызметінің барлық кезеңінде аталған ақпарат көздері арқылы азаматтар тарапынан сыбайлас жемқорлық көріністерінің фактілеріне шағымдар, арыздар мен өтініштер түскен жоқ.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде жұмыс тобы дирекциялардың қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмаған деген қорытындыға келді.

Мемлекеттік сатып алулар

ТЖҚ мемлекеттік сатып алулары «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңына, сондай-ақ «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 «Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» бұйрығының 6-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

Мемлекеттік сатып алулар веб-порталында қолданыстағы мемлекеттік сатып алу туралы заңнамаға сәйкес барлық жоспарланған және өткізілетін сатып алулар туралы ақпарат орналастырылған. Жергілікті бюджет бекітілген кезден бастап тиісті қаржы жылына арналған мемлекеттік сатып алу жоспары сатып алынатын тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің сомалары мен түрлерін, сондай-ақ орындау мерзімдерін көрсете отырып, веб-порталда орналастырылады. Порталда баға ұсыныстарын сұрату, конкурс және т.б. тәсілімен өткізілетін мемлекеттік сатып алу туралы барлық хабарландырулар орналастырылған.

Сондай-ақ жергілікті қамтуды арттыру, атап айтқанда отандық тауар өндірушілерден тауар сатып алу жұмыстары жүргізілуде.

Дегенмен, Заңның 38-бабының 6-тармағын (Азаматтық-құқықтық ережелердің 375-тармағы) бұзу қаупі бар, отандық тауар өндірушілердің барлығы бірдей мемлекеттік сатып алуға қатысуға дайын болмағандықтан, оның себептері - көлемінің аздығы, Тапсырыс берушінің бағасы, көлік шығындары және т.б. себептер жетерлік.

Сондай-ақ, мемлекеттік сатып алу порталы арқылы «Қоладан мүсін», «Мрамордан жасалған мүсін» тауарларын сатып алу қажет болған жағдайда, тауарлардың, жұмыстардың және тауарлардың бірыңғай номенклатуралық анықтамалығында болмауына байланысты нақты тауар кодын таңдау мүмкін емес. қызметтер (бұдан әрі – ТЖҚ БНА). Қазіргі уақытта ТЖҚ БНА-да «23 Баска минералды металл емес бұйымдар» бөлімінен тек гипстен, фаянстан, керамикадан, фарфордан және жартылай фарфордан жасалған мүсіндер бар.

Мемлекеттік органдардың өкілдері үшін ТЖҚ БНА кодын қосуға өтінімді беру Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі ұсынған тізбе бойынша жүзеге асырылады. Бұл тізім сатып алу есептері әкімшілерін көрсетеді. МКҚК осы мәселені шешуге көмектесу үшін МБ-на хат жіберді, атап айтқанда, сатып алынған тауарларға олардың белгіленген ТЖҚ БНА кодына сәйкес келу үшін «Қола мүсін» және «Мәрмәр мүсін» ТЖҚ БНА кодын қосуға өтініш берілді. Бұл мәселе ашық күйінде қалды және орындалуы іске асырылуда.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту үшін бір көзден сатып алуды қысқарту, сондай-ақ мемлекеттік сатып алу жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Іс-шаралар жоспары

Дирекция қызметкерлердің біліктілігін арттыру мақсатында 2022 жылдың 2-3 тоқсанына арналған білім беру бағдарламаларының тізімін жібереді. 2020 жылғы 02 қазандағы № 636 бұйрығының «Мемлекеттік қызметшілерді даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру қағидалары туралы» 2-тарауындағы 11-тармағының 11-1-тармағына өзгерістер енгізілуіне сәйкес осы жоспарды 1-қосымшасымен қоса беремін.

Дирекция экономика, салық салу, қаржы және еңбек саласындағы нормативтік құқықтық актілерге енгізілген өзгерістер мен толықтыруларға сәйкес тұрақты түрде жаңартылып отырады.

Қорытындылар мен ұсыныстар

Жоғарыда айтылғандардың негізінде жұмыс тобы Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Нұр-Сұлтан қаласының Бірлескен мұражайлар дирекциясы» МКҚК-да сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмаған деген қорытындыға келді.

Басшыға және кадр жұмысына шағымдар түскен жоқ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды жетілдіру бойынша ұсыныстар:

- 1) құқықтық білімді насихаттау бойынша тұрақты дәрістер ұйымдастыру;
- 2) «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V Қазақстан Республикасы заңнамасының қолданыстағы нормаларын түсіндіре отырып, азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштерін қарау кезінде заңдылықты қамтамасыз ету жоспарланған.

«Атамекен» этно-мемориалдық кешенінің», «Тарихи-мәдени мұра объектілерін және ескерткіштерді сақтауды қамтамасыз ету орталығының», «Сәкен Сейфуллин мұражайы», «Алжир» саяси қуғын-сүргін және тоталитаризм құрбандарының мұражай-мемориалдық кешенінің» сайттарында бюджет қаражатын жұмсау бойынша шешімдерді қабылдау және іске асырудың ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында «Мемлекеттік сатып алулар» ақпараттық бөлімі қарастырылған.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңға сәйкес мекемеде іс-шаралар жоспары бекітілген. Жоспар мынадай іс-шараларды көздейді: жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарауды қамтамасыз ету, мемлекеттік сатып алулар кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы жарияланымдарды жариялаудың ашықтығы мен қадағалануын қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті ұйымдастырудың өзекті мәселелері бойынша семинарлар, дөңгелек үстелдер өткізу, іс-шаралардың нәтижелері кәсіпорынның ресми сайтында толыққанды жүзеге асырылады

Директордың орынбасары
жұмыс тобының жетекшісі

М. Оралов

Іс-шаралар жоспары

Бағамдар мен семинарлар ұйымдастыру	Өткізілу күні	Өткізілу уақыты	Жауапты тұлғалар
«Қазақстан Республикасының Салық кодексіндегі өзгерістер. ХҚЕС-тағы 2022 жылдан бастап және одан әрі өзгерістер». «ХҚЕС-тегі бухгалтерлік есеп пен салық есебінде келісім-шарттар сенімгерлік басқару кейінге қалдырылған салық практикалық қолдану»	21-23.06.2022	09.00 сағ.- 18.00 сағ.	Қаржы-экономикалық бөлімі
«Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасындағы соңғы өзгерістерді ескере отырып Кадрлардағы Іс жүргізу»	21-22.07.2022	10.00 сағ.- 17.00 сағ.	Кадрлар бөлімі
«Бухгалтерлік есеп және қаржылық есеп беру көпшілік алдында мекемелеріндегі ҚСҚЕХС сәйкес»	27.06- 05.07.2022	9:30 сағ.- 14:00 сағ.	Қаржы-экономикалық бөлімі
«Мемлекеттік сатып алуға 2022 жылдағы түзетулер»	11-12.07.2022	10.00 сағ.- 17.00 сағ.	Мемлекеттік сатып алулар бөлімі

«2022 жылға арналған салық заңнамасындағы жаңа өзгерістер»	23-24.05.2022	10.00 сағ.- 14.00 сағ.	Қаржы-экономикалық бөлімі
«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент ISO 37001 және сәйкестік»	26-27.05.2022	10.00 сағ.- 17.00 сағ	Заң бөлімі
Терроризмге қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету	Шілде-тамыз 2022	19.00 сағ.- 21.00 сағ.	Әкімшілік бөлім

**Директордың орынбасары
Жұмыс тобының жетекшісі**

М. Оралов

Жұмыс тобының мүшелері:

1. Н. Айт
2. С. Тергембаев
3. С. Темирханова
4. М. Жунусова
5. С. Макишева
6. Г. Калиева
7. Д. Саду
8. М. Өтеп
9. К. Джаменкова

